

Ravitsemusterapiaan lähettäminen perustasolta

Ohje lääkäreille, terveydenhoitajille sekä asiantuntijasairaanhoitajille

Vastaanotolla ilmenee ravitsemukseen liittyvä huoli

1. Arvioi tarvitseeko asiakas erityistason vai [perustason](#) ravitsemusterapeutin arviointia ja ohjausta
2. Kirjaa RAV-näkymälle lähettämisen syy ja viittaa tarvittaessa omaan tekstiisi, josta saa lisätietoja
3. Tee [alle 16-vuotiaasta](#) aina sisäinen lähete ravitsemusterapiaan

Ajanvaraus perustasolle

- Sovi asiakkaan kanssa onko vastaanotto lähi- vai etävastaanotto
- Varaa asiakkaalle aika ravitsemusterapian perustason ajanvarauskirjalta

Lähettäminen erityistasolle

- Tee [sisäinen lähete \(SLÄH\)](#) ravitsemusterapiaan
- Tee sisäinen lähete myös jos et tiedä kummalle tasolle asiakas kuuluu

Etävastaanotto (ensisijainen)

- Ajanvarauskirja **Orteta**
- Varmista, että asiakkaalla on mahdollisuus vahvaan tunnistautumiseen ja toimiva älylaite tai tietokone

Lähivastaanotto

- Ajanvarauskirja **Ortpth**
- Seinäjoen keskussairaala E-osa, 3. kerros

Sisäisen lähetteen tekeminen erityistasolle kirjauksen yhteydessä

Kun lähete lähetetään perustasolta erityistasolle (erikoissairaanhoido), lähetteeseen liittyvä teksti kirjataan käyttäen kirjausalustaa. Valitse sen **erikoisalan näkymä**, mihin olet lähetettä lähettämässä, RAV. Lisää **rinnakkaisnäkymäksi SLÄH**. Valitse Lisää tieto -kohdasta konsultaatio.

RAV

×

Q

SLÄH

+

Valitse mallipohja...

Q

🎤

☰

Lisää tieto

Q

Havaintoaika ⓘ

29.5.2026

×

📅

08:46

🕒

🕒

☰

Konsultaatio / Lähete

^

Lisäotsikko

🗑️

☰

KUVAUS

^

+

🔄

🗑️

Kirjaa lähettämisen syy, tietoa ruokavaliotilanteesta, painonmuutokset, vajaaravitsemusseulonnan testitulos, perussairaudet ja muut tarpeellisiksi katsottavat tiedot.

“”

☰

SISÄINEN LÄHETE

^

🗑️

Vastaanottava organi...

•

Etelä-Pohjanmaan hva

×

Q

Vastaanottava yksikkö

•

Ravitsemusterapia

×

Q

Vastaanottava erikoi...

•

Ravitsemusterapia

×

Q

Lähetetyyppi

•

Sisäinen lähete

×

Q

Lähettäjän kiireellisyys

•

8-30 pv

×

Q

Lähettämisen syy -ko...

Q

Lähettämisen syy

•

Esim. keliakia

Kuva 1 Kuvakaappaus terveydenhuollon sisäisen lähetteen täyttölomakkeesta.

Yli 16-vuotiaan lähettäminen perustason ravitsemusterapiaan osa 1/2

Tila/oire	Ravitsemusterapian peruste
Lihavuus, aikuiset	- BMI ≥ 40 - BMI > 35 ja liitännäissairaus tai metabolinen oireyhtymä - Lihavuuslääkkeen aloitusharkinta - Lihavuusleikkauksen 5v seuranta - Painonnousu lihavuusleikkauksen jälkeen - Ikääntynyt monisairas
Vajaaravitseminen	- Vajaaravitsemuksen riski tai vajaaravitsemustila: - Aikuisilla (18–65 v) NRS2002 ≥ 5 - Yli 65-vuotiailla MNA-pitkä < 17, MNA-lyhyt ≤ 7 - Tahaton laihtuminen - Sarkopenia, gerastenia
Syömisen haasteet tai vaikeus	- Nielemisvaikeus ja rakennemuunneltu ruoka - Lievä syömishäiriöoireilu - Kriteerit syömishäiriöpoliklinikalle eivät täyty, mutta syömisessä kuvautuu haasteita
Asiakkaan toive	Asiakas haluaa ravitsemusterapeutin vastaanotolle ja hänellä on siihen peruste

Taulukko 1 Tilanteita, joissa asiakas voidaan lähettää ravitsemusterapeutille. Asiakkaan motivaatio ravitsemusterapiaan ja valmiudet muutokseen on tarkistettava.

Yli 16-vuotiaan lähettäminen perustason ravitsemusterapiaan osa 2/2

Sairaus	Ravitsemusterapian peruste
Metabolinen oireyhtymä 2 tyypin diabetes	• Haasteita ravitsemuksessa
Kehitysvamma Neurologiset sairaudet	• Valikoiva syöminen, yksipuolinen ruokavalio • Nielemisvaikeus • Vaikea ummetus tai toiminnalliset vatsavaivat
Munuaisten vajaatoiminta	• Nefropatia • U-AlbKre 40-60 tai • laskeva GFR, GFR > 60 • Jos GFR < 60 tee lähete erityistason ravitsemusterapiaan
Ruuansulatuskanavan sairaudet	• Keliakia • Ärtävän suolen oireyhtymä

Taulukko 2 Sairaskohtaisia tilanteita, joissa asiakas voidaan lähettää ravitsemusterapeutille. Asiakkaan motivaatio ravitsemusterapiaan ja valmiudet muutokseen on tarkistettava.

Alle 16-vuotiaan lähettäminen ravitsemusterapiaan

Sairaus tai tilanne	Ravitsemusterapian peruste	Toteutustapa
Kasvisruoka- valio	- Vegaaniruokavaliota noudattavat pikkulapsiperheet - Vegaaniruokavalio nuorella	Yksilöohjaus
Ylipaino/lihavuus	- ISO-BMI ≥ 30 - Pituuspaino $> 20\%$ ikä < 7 vuotta - Pituuspaino $> 40\%$ ikä ≥ 7 vuotta ja kriteerit lastentaudeille eivät täyty	Ensisijaisesti vanhempien ohjaus etäryhmässä Yksilöohjaus tarvittaessa
Syömispulmaiset lapset	- Valikoivaa syömistä ja ruokailuun liittyviä haasteita - yksipuolinen ruokavalio - toistuva huoli ruokavalion ravitsemuksellisesta riittävydestä - ruokavalio ei ole iänmukainen	Yksilöohjaus Tarvittaessa lähete toimintaterapeutille, jos epäily aistiherkkyyksistä
Muut	Yksilöllisen harkinnan perusteella	Yksilöohjaus

Taulukko 3 Tilanteita, joissa alle 16-vuotias asiakas voidaan lähettää sisäisellä läheteellä ravitsemusterapeutille.